

22.11.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**22 Kasım 2021
Pazartesi**

22.11.2021

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

22 Kasım 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği

— MEF Üniversitesi Lisans ve Önlisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Hububat ihracatı 10 ayda yüzde 24 arttı

İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Okutur, Türkiye'de hububat ihracatının ocak-ekim dönemini kapsayan ilk 10 ayda yüzde 23,74 artışla 7 milyar 319 milyon 207 bin dolar olarak gerçekleştiğini söyledi.

İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Okutur, ekim ayında İHBİR olarak geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,39 artışla 205 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdiklerini belirterek, şunları kaydetti:

"2021 yılında toplam 190 ülkeye ihracat yapan Birliğimizin ABD'ye olan ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,17, Irak'a ihracatımız yüzde 10,94, Cezayir'e ihracatımız yüzde 558,15 değer bazında artış gösterdi. Birliğimiz, ocak-ekim döneminde yüzde 17,71 artış ile 1 milyar 859 milyon 512 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Türkiye geneli hububat ihracatı ocak-ekim dönemini kapsayan ilk 10 aylık süreçte yüzde 23,74 artışla 7 milyar 319 milyon 207 bin dolar olarak gerçekleşti.

Ekim ayında yine rekor kırarak İHBİR olarak 205 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdik. Bitkisel Yağ ihracatımız ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 196,28 değer bazında artış göstererek 22 milyon 904 bin dolar olarak gerçekleşti.

Şeker ve şeker mamulleri sektörümüz yüzde 2,22 değer bazında artışla 46 milyon 500 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

Geçen yılın aynı ayına göre daha birçok ürün grubunda artış görüldü. Kakaolu mamuller ihracatı yüzde 6,06 değer bazında artışla 34 milyon 850 bin dolar oldu."

"Ülkemizin ihracat hedefine ulaşması için çalışmalarımızı hızla sürdürüyoruz"

Okutur, Güney Amerika, Afrika, Asya ve Orta Doğu gibi dünyanın pek çok bölgesinden ithalatçılara yönelik 30 sanal heyet programı gerçekleştirdiklerini de aktardı.

Latin ve Orta Amerika, ardından Afrika pazarlarında ihracatçı üyelerin sağladığı başarıların Güneydoğu Asya ve Japonya pazarlarında da kendini göstereceğini, böylece Türkiye'yi uzak pazarlarda da başarıyla temsil etmeye devam edeceklerini bildiren Okutur, şu değerlendirmelerde bulundu:

"İHBİR olarak gerçekleştirdiğimiz fuar, heyet ve organizasyonlarla üyelerimizi ciddi anlamda destekliyoruz. Pandemide de normalleşme döneminde de çalışmalarımıza durmadan devam ettik. Geçtiğimiz haftalarda info stand ile katılım sağladığımız Dubai'de gerçekleşen şekerleme, tatlı, atıştırmalık ürünler fuarı Yummex Middle East 2021'de kadın girişimcilerimizi de ihracat ailemize dahil ederek fuarda ihracat gerçekleştirmeleri konusunda İHBİR olarak desteklerimizi sürdürdük.

Önümüzdeki aylarda Almanya, Rusya, Japonya, Meksika, ABD ve Kolombiya fuarlarımız gerçekleşecek. Bu fuarların Milli Katılım Organizasyonunu İHBİR olarak bizler gerçekleştiriyoruz. İHBİR olarak, ülkemizin ihracat hedefine ulaşması için çalışmalarımızı istikrarlı bir şekilde sürdürmeye ve yenilikler yapmaya devam ediyoruz."

Ulusal Süt Konseyi, çiğ sütte satış fiyatı revizyonu için toplanıyor

Ulusal Süt Konseyi, süt üretim maliyetlerindeki artışa işaret ederek, çiğ süt tavsiye satış fiyatının yeniden belirlenmesi için sektör toplantısı düzenleneceğini bildirdi.

Ulusal Süt Konseyi, çiğ süt tavsiye satış fiyatını revize etmek için toplanacak. Ulusal Süt Konseyi'nden yapılan açıklamada, belirli dönemlerde çiğ süt üretim maliyetinin hesaplanması ve gerektiğinde ilan edilmesinin Konseyin ana görevlerinden olduğu anımsatıldı.

Düzenli olarak hesaplanan çiğ süt üretim maliyetlerinin Ulusal Süt Konseyi internet sitesinde yayımlanarak, Tarım ve Orman Bakanlığına iletildiği ifade edilen açıklamada, son dönemde yem fiyatlarında yaşanan artışla çiğ süt üretim maliyetlerinin yükseldiğine işaret edildi.

Açıklamada, şunlar kaydedildi: "Maliyetlerdeki artışla geliri azalan üreticimizin bin bir emekle ürettiği sütün tavsiye satış fiyatı Konseyimizce önümüzdeki günlerde revize edilecektir. İçinde bulunduğumuz bu zor dönemi üreticilerimizin feraseti, süt sanayicilerimiz ve kamunun desteğiyle hep birlikte aşacağımıza olan inancımız tamdır. Konseyimizin kuruluş yapısı gereği üreticilerimiz ve sanayicilerimizin katılımıyla ve Tarım ve Orman Bakanlığımızın desteği ve gelecek olan bilgiler çerçevesinde en kısa zamanda bir sektör toplantısı düzenlenecek ve yeni tavsiye fiyat ilan edilecektir."

Un fiyatı dudak uçuklattı fırıncılar şokta 'Kıtlık geldi de haberimiz mi yok'

Temel gıda maddeleri başta olmakla neredeyse her kalama zam üstüne zam geliyor. Ayçiçek yağı, şeker derken un fiyatı konusunda Şanlıurfalı bir fırıncının sözleri tam anlamıyla şok etkisi yarattı.

Şanlıurfa'da vatandaşların dertlerini dinleyen CHP Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'a, un fabrikalarının kendilerine 10 gün sonrası için gün vermesinden yakınan fırıncılar, **"Kıtlık geldi de haberimiz mi yok?"** diye sordu.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun 25 Kasım'da Şanlıurfa'ya yapacağı gezi öncesinde gruplar halinde vatandaşların sorunlarını dinleyen CHP milletvekillerinden Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, CHP Şanlıurfa İl Başkanı Hayrettin Cidir ile birlikte ziyaret ettiği bir fırıncıda, esnafın tedarik sorunu ile karşılaştı.

Görüşme sırasında ekmek yapımında kullanılan malzemelerin girdi fiyatlarındaki artışlar nedeniyle zararına üretim yaptıklarını söyleyen bir fırıncı şunları söyledi: **"Bugün un fabrikasını aradım. Un olmadığını, ancak bana 10 gün sonra un verebileceğini söyledi. Biz ekmek üretmesek millet ne yiyecek? Kıtlık geldi, haberimiz mi yok. Un karaborsaya düşmüş durumda. Bana başının çaresine bak diyor. Dün 50 kiloluk bir torba unun fiyatı 260 TL'ydi. Fabrika kapanmış. Bugün 320 TL istiyorlar. 260 TL nere, 320 TL nere? İllallah etmişiz. Urfa, GAP'ın başkenti. Toprağın ana yeri ama un yok."**

Olacak iş değil! Ekmek 4 lira olacak

Dolar kurunun hızlı artışı sonrası son 2 haftada un çuvalının fiyatı 360 liraya yükseldi. Yağ ve şekere gelen zammın ardından, kamudan acil destek bekleyen fırıncılar da 3-4 lira aralığında ekmek satışına başlayacak.

Türk Lirası'nın dolar kuru karşısındaki değer kaybı ekmeği de vurdu.

Şanlıurfa'da dün vatandaşların dertlerini dinleyen CHP Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'a, un fabrikalarının kendilerine 10 gün sonrası için gün vermesinden yakınan fırıncılar, **"Kıtlık geldi de haberimiz mi yok?"** diye sorması gündem olmuştu.

İstanbul'da da fırıncılar harekete geçiyor. Fırınlara 10 güne kadar kepenk kapatmaya başlayacaklarını ifade eden Ekmek Üreticileri İşverenleri Sendikası Genel Başkanı Cihan Kolivar 50 kilogramlık un çuvalının fiyatının son 2 haftada 200 TL'den 360 TL'ye çıktığını vurguladı.

Fırınlara un alamamaya başladığını belirten Kolivar, bugünden itibaren İstanbul'da bazı fırınların 3-4 TL aralığında ekmek satmaya başlayacaklarını belirtti.

Un fiyatlarındaki hızlı yükseliş nedeniyle fırıncılar devletin harekete geçmesini bekliyor.

Ekimde önlenemeyen azalış

Kuraklık nedeniyle arpa ve buğdayda yüzde 60'tan fazla rekolte düşüşü yaşayan çiftçiler, bu yıl daha az alana ekim yaptı. Zor günler geçiren çiftçilerin ektiği alan geçen yıla göre 72 bin 444 dekar azaldı.

Afyonkarahisar'ın Sandıklı ilçesinde kuraklık nedeniyle arpa ve buğdayda yüzde 60'tan fazla rekolte düşüşü yaşayan çiftçiler, bu yıl daha az alana ekim yaptı. Ekili alan geçen yıla göre 72 bin 444 dekar azaldı.

Sandıklı'da üreticilerin geçen ay başladığı arpa ve buğday ekim çalışmalarında sona yaklaşıldı. İlçede geçen yıl 3 bin 102 üretici 122 bin 203 dekar alanda arpa, 2 bin 284 üretici 70 bin 404 dekar alanda buğday ekti. Bu yıl da 2 bin 117 üretici 76 bin 345 dekar alana arpa, bin 562 üretici de 43 bin 818 dekar alana buğday ekti. Son dönemde yağışların azlığı ve kuraklıktan dolayı zor günler geçiren çiftçilerin, buğday ve arpa ektiği alanda geçen yıllara göre azalma yaşandı. Dekarda 700 kilo ve üzeri verim alan çiftçiler, bu yıl 150-200 kilogram rekolte elde etti.

İlçede yağışların azlığından dolayı Örenler Sulama Barajı'ndan beslenen Oda ve Alagöz köyleri sınırındaki tarım arazilerini sulayan kanallar kurudu.

ÜRETİCİ VE EKİM ALANI AZALDI

Üreticilerin arpa ve buğday ekim çalışmalarını inceleyen Sandıklı Ziraat Odası Başkanı Fatma Toptaş, çiftçilerin kuraklıktan olumsuz etkilendiğine dikkat çekti. Tohum ve gübre fiyatındaki artışın da çiftçiye zorladığına değinen Toptaş, "Geçen yılki

ekimi kıyaslayacak olursak, bu sene kuraklık, üreticiyi zor duruma soktu. Bir damla yağmur yağmadı. Üreticilerimiz kurağa ekim yapıyor. Tohumu yüzde 100'ün üzerinde zam geldi. Geçen yıl 50 kilogramı 150 lira olan buğday tohumu bu yıl 250 lira ve üzerine çıktı. Gübre fiyatları desen aynı şekilde yüksek. Kuraklığa rağmen ekim yapıldı. Çiftçi tohumların çıkması için sulama yapacak. Sulamada da elektrik kullanacak" diye konuştu.

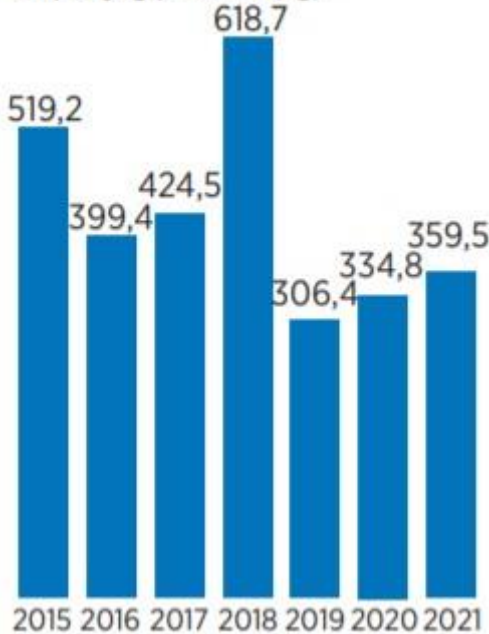
Toptaş, maliyet artışı nedeniyle çiftçinin desteklenmesi gerektiğini ifade etti.

GÜBRE FİYATLARI DOLARLA YARIŞIYOR

Gübre fiyatlarına gelen fahiş zamlar, ülkenin tarımsal üretimini de olumsuz etkiliyor. Çiftçiler, artan fiyatlardan dolayı gübresiz ekim yapıyorlar. Bu durum da ülkenin tarımsal verimliliğini olumsuz etkileyecek. Ziraat mühendisi Faik Toy, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, Üre gübresinin ton fiyatının 11 bin lirayı aştığını belirtti.

Diğer gübre çeşitlerine ise yeni zamların geleceğinin bilgisini aldığını dile getiren Toy, şunları kaydetti: "Tohum ekimini buğday ve arpada gübreyi yüzde 50 kısararak, yerli kırmızı mercimekleri ise tamamen gübresiz ekerek bitirdik, yabancı ot kontrolü için çıkış öncesi ilaçlama işlemlerini de bugün bitirdik. Kuraklık riski hala devam ediyor, bundan sonra yağmur yağışlarını bekleyeceğiz."

Meteoroloji verilerine göre,
Sandıklı'da metrekareye
düşen yağış miktarı (kg)

Bakan Pakdemirli: Türkiye'nin gıda stokları yeterli

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Türkiye'nin gıda stoklarının yeterli olduğunu belirterek, "Türkiye'de kimse sentetik olarak veya gereksiz bir yere gıda stoklarıyla alakalı spekülasyon yapmaya kalkmasın" dedi.

Bakan Pakdemirli, Osmaniye'de Valiliği ziyaret etti, şeref defterini imzaladı ve Vali Erdinç Yılmaz ile basına kapalı görüşte.

Belediye Başkanı Kadir Kara ile de basına kapalı görüşen Pakdemirli, ardından AK Parti Osmaniye İl Başkanı Seydi Gülsoy'u ziyaret etti, partililerle bir araya geldi.

Daha sonra kentteki bir düğün salonunda düzenlenen Sektör Buluşması Toplantısı'na katılan Pakdemirli, tarım, sanayi ve turizm kenti Osmaniye'nin, Çukurova'nın verimli topraklarında hakkını veren ender şehirlerden olduğunu söyledi.

Türkiye'nin 81 ilini dolaştıklarını anlatan Pakdemirli, problemleri ya anında çözdüklerini ya da kaynak ve mevzuata dayananları Ankara'da çözmeye gittiklerini aktardı.

Pakdemirli, Kovid-19 nedeniyle dünyada birçok düzenin değiştiğini vurgulayarak, sözlerini şöyle sürdürdü: "Gıda piyasalarıyla ilgili fiyatlarda çok ciddi dalgalanmalar var. Bunlar tabii ki şu anda çiftçi ve üretici lehine gözükmekle beraber ileride de

aleyhe dönebilecek durumlar buradan ortaya çıkabilir. O anlamda tabii ki biz çiftçi-üretici kesimi olarak, her zaman önümüzü görmek istiyoruz. Önümüzü görmek bizim için daha önemli. Yüksek fiyatta satmaktan daha çok önümüzü görmek son derece önemli ve önemli olmalı diye düşünüyorum. Pandeminin yanında bir de bu sene kuraklık ve iklim değişikliği buna eklendi. Belki Osmaniye kuraklıktan fazla etkilenmedi ama Türkiye'nin dört bir tarafı özellikle Doğu, Güneydoğu ve İç Anadolu kesimleri kuraklıktan bu sene çok ciddi bir şekilde etkilendi. İster istemez hem çok ciddi bir belirsizliği, tarım orman sektörü olarak yönetmek durumunda kaldık. Pandemiyle alakalı kuraklığın getirdiği ürün azlığı, arz azlığı ve tabii ki seller ve yangınlarla da mücadele etmek durumunda kaldık."

"Türkiye'nin gıda stokları yeterli"

Bakan Pakdemirli, iklim değişikliği nedeniyle 2050'de yüzde 10-25 tarımsal üretim kaybı olacağını ifade etti.

Emtia fiyatlarındaki artışa değinen Pakdemirli, gübreden birçok ürüne kadar çok ciddi artışlarla karşı karşıya olunduğunu, bununla ilgili ellerindeki bütün tedbirleri aldıklarını ve almaya devam edeceklerini belirtti.

Pakdemirli, sözlerini şöyle sürdürdü: "Şunun altını çizerek söylemek istiyorum. Türkiye'nin gıda stokları yeterli. Yani Türkiye'de kimse sentetik olarak veya gereksiz bir yere gıda stoklarıyla alakalı spekülasyon yapmaya kalkmasın. Geçen hafta içerisinde şekerle ilgili işte sanki bir arz problemi varmış gibi birçok konu yapılmaya çalışıldı. Bugün itibarıyla tüm şeker fabrikaları, arzına devam etmekte, sektörümüz arzına devam etmekte. Sektörümüzde arz fazlası var. Hatta bu arz fazlasının önemli bir kısmı da ihracat oluyor. Yani buradan Allah'a şükür pandeminin başından beri Türkiye güçlü üretim altyapısı ve gıda, sanayi, perakende ve lojistik sektörleriyle beraber hiçbir problem yaşamadı, bundan sonra inşallah tüketicimize hiçbir problem yaşatmıyor olacağız. Elbette gıda fiyatlarıyla alakalı ciddi bir artış var. Bu artışın ana ve temel sebeplerinden bir tanesi yurt dışı fiyatlarında çok ciddi bir tırmanış olması. Birkaç misline fırlayan, çıkan fiyatlar var. Tüm dünyadaki gelişmiş ülkeler de dahil olmak üzere gıda fiyatlarındaki artış, tüm dünyanın ana gündemine oturmuş durumda. Biz bununla ilgili gıda komitelerinde hem kısa hem orta hem de uzun vadede tedbirlerin hepsini hükümetimizin içerisinde konuşuyoruz. Bu konuyla alakalı yapılan çok şey var, daha önümüzde yapılacak çok şey de var."

Yem fiyatlarındaki artışa da değinen Pakdemirli, şöyle konuştu: "Bunu bir nebze de olsun özellikle besicimizi koruyabilmek maksadıyla da Toprak Mahsulleri Ofisi olarak yem ham maddelerin satışına temmuz ayında başladık. Büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı sektörüne uygun fiyatlı yem ham maddesi teminine başladık. Un, yem, sanayi uygun fiyatlı bunları veriyoruz, un ve yem sanayine. Buğday, mısır ve arpa bu üç ürünü hem sanayiye hem de yetiştirici ve besiciye tedarik ediyoruz, uygun fiyatlardan

veriyoruz. Şu ana kadar 3,7 milyon ton hububatı arz ettik. Maliyetlerde de en az 2-3 milyar liralık maliyetin önüne geçmiş olduk."

"Ürünler kesinlikle hasat döneminde hak ettiği değeri alacak"

Pakdemirli, hasat zamanında üretici dostu politika izlediklerini vurgulayan Pakdemirli, konuşmasına şöyle devam etti: "Ürünler kesinlikle hasat döneminde hak ettiği değeri alacak. Bugüne kadar çiftçimizin maliyet ve satış fiyatları açısından bir problemi olmadığını biliyoruz ama bundan sonrasında ilgili endişeleriniz olduğunu da biliyoruz ve bu endişeleri de çok sıkı ve ciddi takip ediyoruz. Bu endişelerden çiftçimiz haklıdır ancak bugüne kadar nasıl Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde sizlere söz verip hiçbir zaman sözümüzü yerine getirmediğimiz olmadığı gibi bundan sonra da inşallah yine hasat zamanından önce doğru ve üretici dostu politikalarla üreticimizin artan maliyetlerini karşılayacağız. Bunun da ötesinde, önemli karlar yapabilecek fiyatlarla karşınıza geliyor olacağız."

"Türkiye artık her alanda hep her şeyin birincisine imza atan bir ülke"

Pakdemirli, 20-25 sene içerisinde gıdaya ihtiyacın yüzde 60, suya ihtiyacın da yüzde 15 artacağına dikkati çekerek, suyun daha verimli kullanılması, gıdanın da daha verimli üretilmesi gerektiğinin altını çizdi.

Son 19 yılda 613 baraj yaptıkları, bunun 80 yılda yapılan baraj sayısının 2,5 katı olduğu bilgisini veren Pakdemirli, şunları kaydetti:

"Son 3 yılda da Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde tam 72 baraj tamamlayıp su ve sulama tesisleriyle alakalı 1000 tesis tamamladık, 41 milyar lira yatırım yaptık. 2021 DSİ bütçemiz 18 milyardı, 2022 bütçemiz 25 milyar lira bunun da üzerinde inşallah bütçe dışı kalemlerden daha fazla bir yatırım yapmaya gidiyor olacağız. Geçen hafta sonu Ilısu Prof. Dr. Veysel Eroğlu Barajı'nı açtık. Türkiye'nin incisi, dünyanın da birincisi. Türkiye artık her alanda hep her şeyin birincisine imza atan bir ülke. Türkiye 80'lerden itibaren özellikle son 20 senede artık hakikaten her konuda iddialı ve her konuda işin en iyisine, en yenisine, en büyüğüne imza atan bir ülke oldu. Bakın barajın en büyüğünün açılışını yaptık, havalimanlarının en büyüğü bizde, köprülerin en uzununu, en büyükleri bizde, alt, üst geçitler... Gerçekten Türkiye çok ciddi bir bayındırlık devriminin **altından** kalktı."

"Geleceğe yönelik suyla alakalı ciddi tedbirler aldık"

Suya göre tarım yapılması gerektiğinin altını çizen Pakdemirli, yeraltı barajlarıyla ilgili yaptıkları çalışmaları anlattı, geleceğe yönelik suyla alakalı ciddi tedbirler aldıklarını ifade etti.

Pakdemirli, 2002 öncesinde Türkiye'de tarımsal destek namına çok bir şey olmadığını anlatarak, "Bir taraftan da müdahale alımları yapılıyordu. 2002 sonrasında müdahale alımlarının terk edildiği veya çok azaldığı ama desteklerin çok arttığı dünyayı özellikle AK Parti'nin hükümetleri döneminde gördük ancak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile hem tarımsal desteklerin arttığı hem de doğru, düzgün ve üretici dostu müdahale alımlarını birlikte yaşadığımız bir döneme girdik." dedi.

Destek artırılınca üretimin arttığını, doğru müdahale alımlarının, doğru fiyatla alımın da çiftçinin emeğinin boşa gitmemesini sağladığını dile getiren Pakdemirli, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Elbette bir yandan destek artarken, bir yandan müdahale alımları olacak ama bir yandan da hasıla artarken ister istemez süspansiyonlu tarım kredilerini de arttırmanız gerekiyor. Buralarda da desteklerimiz devam ediyor. Amerika'da olan yeni bir sistem daha var, sigorta. Sigorta elbette TARSİM hepimiz biliyoruz, önemli. TARSİM'in ötesinde TARSİM'in yine çalıştığı bir gelir koruma sigortası. Bugün itibarıyla çiftçimiz ektiği, biçtiği günden itibaren satacağı güne kadarki zamanını tahminleyip satacağı günde de kaç paraya satacağını bilmesi gerekiyor. Eğer bunu bilirse çiftçimiz bir defa çok daha üretimini yapar. Bu gelir koruma sigortasıyla ilgili çalışmayı Bakan olunca gelir gelmez başlattım, şu an pilot çalışma Konya ilinde devam ediyor. 2023 yılında inşallah bunu Türkiye'nin dört bir tarafına yayacağız."

ABD'deki tarım sigortalarının yüzde 85'inden fazlasının gelir koruma sigortası şeklinde yapıldığını anlatan Pakdemirli, "Destek gibi müdahale alımları gibi bunun da çok çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bir yapısal iyileştirme önerimiz de sözleşmeli üretimi Türkiye'de yayıyor olmamız lazım. Henüz bitkisel üretimde sözleşmeli üretim Türkiye'de yüzde 5, ama Batılı ülkelerde bu yüzde 85'lere varıyor. Bu da çiftçimize finansman imkanı, enflasyona karşı çok ciddi bir tedbir, yani fiyat dalgalanmasını önlediği için ve zayıyatı azaltıyor. Çiftçimiz finansmana ulaşıyor, fiyatını, karını sabitliyor. Bunu alacak sanayici, perakendeci için nereden alacağını biliyor. Sözleşmeli üretimle ilgili yasa tasarımız hazır, Meclis'te de bu konuda arkadaşlarımız çalışmaya devam ediyorlar." ifadelerini kullandı.

"Bu sene son 19 yılın en yüksek artışlarını verdik"

Tarımsal destekler hakkında bilgi veren Pakdemirli, "Bu sene son 19 yılın en yüksek artışlarını verdik. Buğdayda yüzde 36, arpada yüzde 37, nohutta yüzde 21, mercimekte yüzde 30, kırmızı mercimekte yüzde 40 gibi." dedi.

Buğdayda tona 2 bin 250 lira verdikleri fiyatın, dünya fiyatlarının üzerinde olduğunu aktaran Pakdemirli, şunları ifade etti:

"Piyasaların bu kadar tırmanacağını da bilmiyorduk. Hakikaten şimdi ben bakıyorum partiler ağızlarına dolamışlar, hem CHP hem de İYİ Parti. Ağızlarında şu var, 'İşte siz çiftçiye iyi fiyat vermediniz'. İyi fiyat verdik, çok iyi fiyat verdik. Bir de biz bunu bir baz olarak veriyoruz. Yani bunun altında piyasa olursa biz hepsini girer alırız diye bir fiyat verdik ve mayıs ayında verdiğimiz fiyatı kasım ayındaki fiyatla karşılaştırmak özellikle böyle derin bir pandemi yaşadığımız ve dünya çapında çok ciddi problemler yaşadığımız dönemde maalesef cahillikten öte bir şey değil. Maalesef veya kötü niyet ama biz her zaman üreticimizi memnun edecek fiyatları açıkladık ve verdik, bundan sonra da vermeye devam edeceğiz."

Pakdemirli, Türkiye'de ilk defa 2020'de ekilen alanların arttığını anlatarak, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bunun anlamı çiftçimiz üretime küsmemiş. Aksine daha da fazla üretmek için çaba sarf ediyor. Bunun için de ciddi bir motivasyon içerisinde. Biz de her zaman çiftçimizin bu emeğine destek olma gayreti içerisindeyiz. 2020'de 370 bin dekar alanı üretime kazandırdık, bunun anlamı 52 bin futbol sahası. Nadas alanlarını 2 milyon dekar alan azalttık. Tarım dışına çıkan alanları son üç yılda 10 kat azalttık, senelik 14 bin hektara düştü. Bu 2002'ye kadar senelik 120 bin hektar civarındaydı. 10 kat aşağı düştü. Büyük ovaları koruyoruz."

"107,6 milyon lira destekleme ödemesine bugün itibarıyla başlıyoruz"

Pakdemirli, 2020'de toplam bitkisel üretimin Cumhuriyet tarihinin rekoru olduğunu ve 126 milyon ton gerçekleştiğini dile getirdi.

AR-GE çalışmalarıyla 19 yılda ortalama olarak buğdayda yüzde 41, şeker pancarında yüzde 54, ayçiçeğinde yüzde 84, mısırdaki yüzde 124 verim artışı yaşandığını anlatan Pakdemirli, hayvan sayısı artışının yanı sıra karkas et ve süt gibi ürünlerde de verimlilikte artış olduğunu belirtti.

Pakdemirli, tarım sektörünün son 12 çeyrektir kesintisiz büyüdüğünü vurgulayarak, çiftçiye ödenecek desteklerle ilgili şunları kaydetti:

"19 Kasım 2021 tarihinde ödenecek destekler, Bireysel Sulama Makine ve Ekipman Alımlarının Desteği kapsamında 1421 üreticimize 54,5 milyon lira, Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi kapsamında 292 yatırımcıya 52,2 milyon lira ve Sertifikalı Tohum Üretimi desteği kapsamında 7 üreticiye yaklaşık 843 bin lira olmak üzere toplam 107,6 milyon lira destekleme ödemesine bugün itibarıyla başlıyoruz."

Pakdemirli, Osmaniye'ye son 19 yılda 2,5 milyar lira destek verdiklerini belirterek, bitkisel üretim, hayvancılık, ormancılık ve diğer alanlarda sunulacak destekleri anlattı.

İş Dünyası 'Faiz' Israrına Bayrak Açtı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ısrarıyla faizin son 3 ayda 4 puan indirilmesi, iş dünyasında büyüyen bir tepkiye neden oluyor. Hem özel sektör hem bankalar, yatırım yapmak bir yana yeni zararları nasıl aşacağını düşünüyor.

01:2421 Kasım 2021

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ısrarıyla faizin son 3 ayda 4 puan indirilmesi, Türkiye iş dünyasında giderek büyüyen bir tepkiye neden oluyor. Hem özel sektör hem bankalar, yatırım yapmak bir yana yeni zararları nasıl aşacağını düşünüyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın direktifi ile yatırım ortamını canlandırmak için üçüncü kez faiz indirimine gitmesi, daha önceki dönemlerde faiz indirimi talep eden ancak şu an yaşanan kur krizi nedeni ile borç yükü ve maliyetleri rekor derecede artan iş dünyasında giderek büyüyen bir tepkiyle karşılanıyor. Erdoğan, faiz indirimi ile yatırımların önünün açılacağını savunsa da, şirketler yatırım yapmak bir yana, 2022'de oluşacak yeni zararları aşamamaktan endişeli.

Özellikle Türkiye iş dünyasında sağ siyasetin kalesi sayılan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) uzun yıllardır destek verdiği hükümet politikalarına yüksek sesle karşı çıkmaya başladı. Edinilen bilgilere göre ekonomi politikalarına ilişkin TOBB içinde rahatsızlık giderek artarken, ülke genelinde yaklaşık 1,5 milyon şirket sahibini temsil eden oda ve borsa başkanları ekonomide alınan yanlış kararlara yönelik tepkilerini daha sık gösterecek.

TOBB Başkanı CHP ile görüştü

Son yıllarda Erdoğan yönetimine verdiği destekle öne çıkan TOBB Başkanı **Rifat Hisarcıklioğlu**, faiz indirimleri sonrasında özel sektörde yaşanan sıkıntılara tepki göstermişti. Ekim ayı sonunda "reel sektör tedirgin" açıklaması yapan TOBB Başkanı, 15 Kasım'da ise CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu ve ekibi ile özel bir görüşme gerçekleştirmişti. Oysa bundan birkaç yıl önce Kılıçdaroğlu ile Hisarcıklioğlu arasında "hükümete destek" tartışması yaşanmıştı. CHP lideri Kılıçdaroğlu, Mayıs 2016'da yaptığı bir genel kurul konuşmasında TOBB'u hükümete kayıtsız şartsız destek vermekle eleştirmiş ve "TÜSİAD kadar yürekli olamadınız" demişti. Hisarcıklioğlu da yanıt olarak, "Türkiye'de ana muhalefet boşluğu var ama ben ana muhalefet lideri değilim" diye konuşmuştu.

İTO Başkanı da "bağ zayıfladı" dedi

Bugüne kadar Erdoğan yönetimindeki ekonomi politikalarını koşulsuz destekleyen, yaptığı yazılı açıklamalarla ekonomide atılan her adımı ilk öven isim olarak öne çıkan Türkiye'nin en büyük ticaret odası olan İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) başkanı Şekib Avdagiç de son faiz indiriminin ardından iş dünyasında Erdoğan'ı eleştirenler kervanına katıldı.

Ekim ayında gerçekleştirilen 200 baz puanlık faiz indirimi sonrasında "TCMB'nin 200 baz puanlık faiz indirim kararı, yatırım ve ticaret yapmak isteyenleri ferahlatma önceliğini ortaya koyuyor" diyen Avdagiç, son indirimin ardından ise Twitter hesabı üzerinden piyasa dinamikleri ile TCMB faizi arasındaki bağın giderek zayıfladığını söyledi. Avdagiç, "Döviz kurlarının ihracat açısından rekabetçi kur sınırını aştığını, faiz indirimlerinin bankaların rotatif ve taksitli kredilerine yansımadığını ve kredilere ulaşımında sıkıntının devam ettiğini görüyoruz" ifadelerini kullandı.

Üretici kentlerde rahatsızlık artıyor

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada, döviz kurlarının da etkisiyle cari işlemlerde olumlu bir seyir izlendiğini belirterek, Türkiye'nin son iki ayda cari fazla verdiğine dikkat çekmişti. Yılsonunda cari açığın OVP'de öngörülen 21 milyar doların altında gerçekleşeceğine inandıklarını kaydeden Bakan Muş, hedeflerinin cari açık sorununu ülke gündeminden kalıcı olarak çıkarmak olduğunu vurgulamıştı. Ancak iş dünyası temsilcilerine göre, ihracatta yaşanan artış kalıcı değil, yalnızca geçici bir rahatlama sağlayacak.

"İhracatta beklenen sıçrama olmayabilir"

Türkiye'nin en önemli sanayi merkezlerinden biri olan Kocaeli'nin Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, DW Türkçe'ye yaptığı açıklamada, "Son 2 aydır ihracat rekoru kırsak da, ihracatta beklenen sıçramanın olacağından şüpheliyim" diyor. Kurların artması ile sermaye malı ithalatında azalma yaşanmaya başladığına dikkat çeken Zeytinoğlu, "Belki şu an bu sayede cari açık düşüyor ama bu gelecekte büyüyemeyeceğiz anlamına da geliyor" diye konuşuyor.

"Faiz indiriminden kar değil zarar ettik"

Anadolu'nun önde gelen üretim ve ihracat merkezlerinden biri olan Kahramanmaraş'ın Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Şahin Balcıoğlu da faiz indirimi politikasına tepki gösteren isimlerden biri. Ticareti ve yatırımları canlandırmak amacıyla faiz indirimi yapmanın doğru bir karar olduğunu ancak gelinen noktada faiz indirimlerinden kar değil zarar ettiklerini ifade eden Balcıoğlu, DW Türkçe'ye yaptığı açıklamada, "Geldiğimiz noktada, 10 kuruş kazanırken, 20 kuruş kaybediyorsak bu hesap bize çok faydalı gelmedi" diyor.

Başta sanayi firmaları olmak üzere neredeyse tüm şirketlerin çok borçlu olduğuna işaret eden Balcıoğlu, "Biz makinalarımızı Euro ile, pamuk ve çelik gibi hammaddelerimizi dolarla alıyoruz. Biz bunlardan kar edebileceğimiz yerde, faiz indiriminden net olarak zarar ettik" diye konuşuyor.

Bankalar da şikayetçi

Yalnızca özel sektör değil, finans sektörü de faiz indirimi sürecinin yarattığı kur krizi ve güvensizlikten şikayetçi. Türkiye'nin en büyük özel sermayeli bankası olan Türkiye İş Bankası'nın genel müdürü Hakan Aran, geçtiğimiz günlerde katıldığı bir tv programında faizi indirmenin kuru ve enflasyonu 'başıboş' bırakmak anlamına geldiğini söyledi ve "Bizim sorunumuz enflasyon beklentilerinin, enflasyonun bozulması ve kontrol altına alınmasının güçleşmesi" diye konuştu.

Yatırımlarda artış sağlanamıyor

Faiz indirimleri, ekonomiyi düze çıkarması beklenen özel sektör yatırımlarında da arzu edilen artışı sağlamıyor. Geçtiğimiz günlerde Türkiye iş dünyasının en etkili örgütlerinden TÜSİAD'ın başkanı Simone Kaslowski, üst üste gerçekleştirilen faiz indirimleriyle Türkiye'nin önüne gelen fırsatları kaçırdığını savunarak, "Piyasayı canlandırmanın yolunun maalesef sadece faizi düşürerek olamayacağını artık hepimiz görmüş olmalıyız" açıklaması yapmıştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan da iş dünyasında yeni yatırım iştahının olmamasını TÜSİAD'ı hedefe koyarak eleştirmiş ve "Siz nasıl insansınız? Sen işadamıysan yatırımdan yanaysan işte size kredi. Alın krediyi ve yatırım yapın. Ben sizden yatırım, istihdam, üretim, ihracat istiyorum. O zaman kaçıyorlar. Bunlar nasıl iş adamı? Sonra bize sallıyorlar. İstedığınız kadar sallayın tutmaz" demişti.

"Şirketler 2022 bütçesi hazırlayamıyor"

Erdoğan'ın sözlerine karşın, iş dünyası temsilcileri yatırım yapabilmek için gerekli koşullardan giderek uzaklaştığı görüşünde. Türkiye genelinde 30 federasyon, 276 dernek üzerinden 40 bine yakın şirketi bünyesinde barındıran Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) da faiz indirimlerindeki ısrara karşı sesini daha fazla yükseltiyor. Türkiye'de toplanan kurumlar vergisinin yüzde 86'sını, dış ticaretinin yüzde 83'ünü sağlayan üyeleri adına konuşan TÜRKONFED Başkanı

Orhan Turan, DW Türkçe'ye yaptığı açıklamada, "Faizi-enflasyonu indirmekle uğraşacağımıza, riskleri azaltmaya odaklanmalıyız" diyor.

Şirketlerin kurdaki belirsizlikten dolayı 2022 bütçesi hazırlayamadıklarına işaret eden Turan, şu görüşleri dile getiriyor: "Geçen yıl yüzde 7,5 ile borçlanırken, bu yıl borçlanma oranı yüzde 20'lere çıktı. Gelecek yıl kaç borçlanacağımızı iş dünyası olarak öngöremiyoruz. Bu da sanayicideki yatırım iştahının kırılmasına neden oluyor. İş dünyamız bu süreçten hem finansman hem rekabetçilik açısından kötü etkileniyor. Artık faizi ve enflasyonu indirmekle uğraşacağımıza risklerini azaltmaya odaklanmamız lazım."

ATO Başkanı Baran'dan üreticilere çağrı: Sözleşmelere riayet edin

ATO Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, son dönemde maliyet artışlarını gerekçe gösteren bazı üretici firmaların imzalanmış sözleşmelere riayet etmediğine dikkat çekti.

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, son dönemde maliyet artışlarını gerekçe gösteren bazı üretici firmaların imzalanmış sözleşmelere riayet etmediğini belirterek, "Verilmiş sözleri yerine getirmeyerek satış yapanlar, toptancıları ve dağıtıcıları zor durumda bırakıyor ve piyasa ekonomisinin işleyişini sekteye uğratıyor" ifadelerini kullandı.

Baran, yazılı açıklamasında, üretici firmalara satış sözleşmelerine riayet etmeleri çağrısında bulundu.

Tedarik zincirlerinin bozulması, ham madde temininde yaşanan sıkıntılar ve ham madde fiyatlarının yükselmesi nedeniyle tüm dünyada üretim maliyetlerinin yükseldiğini hatırlatan Baran, enerji fiyatlarındaki yükselme ve kurdaki dalgalanmaların da maliyet artışlarına sebep olduğunu bildirdi.

Baran, maliyet artışlarının fiyatlara yansıdığına ve bunun normal olduğuna işaret ederek, "Salgın süreciyle birlikte dünya tedarik zincirinde bozulmayla başlayan süreç enerji ve ham madde fiyatlarında yükselişe, bu yükseliş üretim maliyetlerinde artışa ve satış fiyatlarına yansıdı. Bunda sorun yok ancak son dönemde maliyet artışlarını gerekçe gösteren bazı üretici firmalar imzalanmış sözleşmelere riayet etmiyor. Verilmiş sözleri yerine getirmeyerek satış yapanlar, toptancıları ve dağıtıcıları zor

durumda bırakıyor ve piyasa ekonomisinin işleyişini sekteye uğrattıyor. Üreticiyle toptancı arasındaki alım satımlarda, maliyet artışları gerekçe gösterilerek sözleşme fiyatlarına sadık kalınmamaya, sözler tutulmamaya ve verilen siparişler yerine getirilmemeye başlandı." değerlendirmesinde bulundu.

"Satış kanallarının sesine kulak verilmeli"

Baran, toptancıların, ürünleri sipariş ettiği fiyattan alıp alamayacağı konusunda tedirginlik yaşadığını ve önünü görmekte zorlandığını vurguladı.

Tedarik zincirinin üreticiden toptancı, dağıtıcı, perakendeci ve tüketiciye kadar sürecin tamamını kapsadığına dikkati çeken Baran, şunları kaydetti:

"Üretici firmalardan alınan fiyatlarla iş bağlantıları gerçekleştiren ve büyük projelerle sözleşme imzalayan bayiler, iptal edilmek istenen sözleşmeler nedeniyle zor duruma düşüyor, maddi kayıpların yanı sıra güvenilirliğini de kaybetme tehlikesi yaşıyor. Üyelerimiz, sözleşme şartlarını yerine getirememekten dolayı yasal yaptırım riskiyle de karşı karşıya kalabiliyor. Ticari hayat üreticiden perakendeciye kadar bir bütün. Bu noktada üretici firmalardan beklenti, birlikte çalıştıkları satış kanallarının sesine kulak vermeleri ve onları zor durumda bırakmamalarıdır."

Baran, tüm dünyanın yaşadığı fiyat artışı sürecinin Türkiye'deki yansımalarının birlik ve beraberlik içinde aşılabileceğinin de altını çizdi.

Faiz indirimi sonrası 'zorunlu' ayar

TCMB, geçen hafta gerçekleştirilen 100 baz puanlık faiz indirimine istinaden TL zorunlu karşılıklara uygulanan faiz/nema oranını da 100 baz puan indirdi. Teknik bir ayarlama olan adımın dövize etkisi olmayacak.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Türk Lirası zorunlu karşılıklara uygulanan faiz/nema oranını 18 Kasım'dan geçerli olacak şekilde 100 baz puan indirdi.

Zorunlu karşılık oranlarında herhangi bir değişiklik yapılmayan bu düzenleme, politika faizinin düşürülmesi sonrası teknik bir ayarlama.

TCMB'nin internet sitesinde yer alan duyuruya göre, 22.10.2021 ile 17 Kasım 2021 tarihleri arasında yüzde 10,50 olarak uygulanan faiz oranı 18 Kasım'dan geçerli olacak şekilde yüzde 9,50 olarak uygulanmaya başlandı.

Açıklamada, "18.11.2021 (dahil) zorunlu karşılık tesis tarihinden itibaren Zorunlu Karşılıklar Uygulama Talimatının "Zorunlu karşılıklara faiz/nema ödenmesi" başlıklı 10. maddesinde açıklanan usul ve esaslara göre bankacılık sistemindeki toplam mevduat/katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde %9,5 ile %15 arasında farklılaşan faiz/nema oranları uygulanacaktır." denildi.

Pompadan vergi akışı kesildi

Akaryakıt ürünlerinden alınmayan ÖTV'nin 2022 yılında 69 milyar liraya ulaşacağı tahmin ediliyor. Gelir İdaresi Strateji Geliştirme Dairesi eski Başkanı Nazmi Karyağdı, bu tür açıkların borçlanmayla ya da kamu hizmeti-diğer vergilerdeki artışla karşılandığını hatırlatarak, bütçe tasarrufuyla kısır döngünün kırılması gerektiğini savundu.

Benzin, motorin ve otopaz LPG'de tüketiciye yansıyan fiyatları kontrol etmek amacıyla, fiyat yükseliş ve düşüşlerinde otomatik olarak değiştirilen ÖTV, petrol fiyatlarındaki artış nedeniyle sıfıra kadar çekildi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Ekim ayı başında yaptığı bir açıklamada, alınmayan ÖTV'nin tutarının 52 milyar TL'ye ulaştığını açıklamıştı.

EPDK tarafından açıklanan fiili iç pazar satışlarının tahmin için kullanıldığı ve 2022'de de tüketimin aynı kaldığı varsayımı altında, alınmayan ÖTV'nin en az 69 milyar TL'lik bir tutara ulaşacağı hesaplandı. Ekonominin normal seyrini sürdürmesi halinde dahi bu tutarın aşılacağı kesin olmakla birlikte, olabilecek en az seviyenin dahi ciddi miktarda bir vergi kaybına yol açacağı ortaya çıktı.

EPDK verilerine göre Türkiye'de Ocak-Ağustos döneminde 1 milyon 827,7 milyon ton benzin, 16 milyon 856,3 milyon ton motorin, 2 milyon 064,7 milyon ton da otopaz iç piyasada satıldı. Petrol fiyatlarındaki yükselişten dolayı da hükümet, son tüketiciye ulaşan akaryakıt fiyatlarındaki artışı önlemek için eşel-mobil sisteminde kullanılan akaryakıttan alınan ÖTV'yi sıfıra kadar çekti. Akaryakıt tüketiminde son açıklanan veri Ağustos olduğu için, 2020'deki salgın etkisi de dikkate alındığında, olağan artış miktarına yönelik tahminler zorlaşıyor. Bu nedenle, 2021 aylık ortalama tüketimin

devam edeceği ve 2022’de de aynı tüketimin olacağı; yani olası en düşük ihtimale göre hesap yapıldığında, 8,8 milyar TL’si benzin, 59 milyar TL’si motorin ve 1.6 milyar TL’si otogaz kaynaklı olmak üzere 2022’de vazgeçilen ÖTV’nin 69.5 milyar TL’den az olamayacağı hesaplandı.

“Bütçe tasarrufuyla kısır döngü kırılmalı”

DÜNYA’ya değerlendirmede bulunan Gelir İdaresi Strateji Geliştirme Daire eski Başkanı, Yeni Ekonomi Danışmanlık AŞ. kurucu ortağı Nazmi Karyağdı, bu tür açıkların borçlanmayla ya da kamu hizmeti-diğer vergilerdeki artışla karşılandığını hatırlatarak, bütçe tasarrufuyla kısır döngünün kırılması gerektiğini savundu. Karyağdı, bütçe tahminlerine göre 2022’de de ÖTV alınmayacağı izlenimi edindiğini vurguladı. ÖTV alınmayarak akaryakıttan kaynaklı maliyet enflasyonunun düşük gerçekleşmesi amacının taşındığını belirten Karyağdı, ham petrol fiyat artışı, TL’nin aşırı değer kaybından kaynaklı kur farkına bağlı akaryakıt fiyat artışının enflasyona artış yönde etki ettiğine işaret etti. Karyağdı, “Tahsilinden vazgeçilen yaklaşık 69 milyar TL’lik ÖTV için 2022 bütçesinde tasarrufa gidilmesi yerinde olacak. Eğer harcamalarda bir kısıntı olmazsa, vatandaştan alınmayan ÖTV, borçlanma ile karşılanacak. Borç için bütçeden ödenecek ekstra faiz de yine sonuçta vatandaştan alınacak. Ya da alınmayan ÖTV, diğer vergilerde yapılacak artışlarla veya kamunun sunduğu mal ve hizmetlere yapılacak zamlarla karşılanacak. İki kötü arasında (enflasyon veya bütçe açığı) bir seçim yapmak yerine; bütçede tasarruf alanları yaratarak bu kısır döngüyü kırmanın en uygun seçenek olduğunu düşünüyorum” görüşünü vurguladı.

Binali Yıldırım'dan enflasyon değerlendirmesi

AK Parti Genel Başkanvekili Binali Yıldırım, yaşanan salgının tüm dünyayı derinden sarstığını belirterek, "Amerika, Avrupa denen ülkeler enflasyon denen bir şey bilmiyordu. Bugün Amerika'da enflasyon sıfırdan yüzde 7'ye çıkmış. Bu ne demek 7 kat artış. Bizde 10'lardan 20'ye çıkmış yani iki kat artış. İyi mi değil." ifadelerini kullandı.

AK Parti Genel Başkanvekili Binali Yıldırım, Erzincan'da partisinin il başkanlığınca düzenlenen 'Genişletilmiş İl Danışma Toplantısı'nda partililere hitap etti.

Gündeme ilişkin açıklamalarda bulunan Yıldırım, yaşanan salgının tüm dünyayı derinden sarstığını vurguladı.

Pandeminin getirdiği belirsizliğin bütün dünyayı kasıp kavurduğunu söyleyen Yıldırım, "Bu yaşadığımız hayat pahalılığı, yaşadığımız bu ekonomideki dalgalanmalara mazeret olarak söylemiyorum. Bu bir gerçek, bu bir durum tespiti. Amerika, Avrupa denen ülkeler enflasyon denen bir şey bilmiyordu. Bugün Amerika'da enflasyon sıfırdan yüzde 7'ye çıkmış. Bu ne demek 7 kat artış. Bizde 10'lardan 20'ye çıkmış yani iki kat artış. İyi mi değil. Belirsizliği yönetemezsiniz. Hiçbir ülke belirsizliği yönetemez. Kriz yönetilir belirsizlik yönetilemez. Hepimizin umudu bu belanın bir an önce defolmasıdır." ifadelerini kullandı.

Kılıçdaroğlu'ndan 'gıdada 6 ay KDV sıfırlansın' önerisi

Gıda fiyatlarını değerlendiren CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, "Tüketiciye nefes aldırabilmek için gıda ürünlerinin çoğunda uygulanan yüzde 8'lik KDV önümüzdeki 6 ay boyunca sıfırlanmalı" önerisi getirdi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, gıda fiyatları konusunda iktidara çağrılarda bulunarak, "Tüketiciye nefes aldırabilmek için gıda ürünlerinin çoğunda uygulanan yüzde 8'lik KDV önümüzdeki 6 ay boyunca sıfırlanmalı." dedi.

Kılıçdaroğlu, parti genel merkezinde düzenlediği basın toplantısında, zorlu kış şartlarında halkı korumak için bir mücadele başlattığını belirtti.

Bu mücadeleyi sonuna kadar vermekte kararlı olduğunu vurgulayan Kılıçdaroğlu, "Bir yanda kara kış fonu çağırımı her fırsatta yeniliyorum. Diğer yanda, en acil alanlarda çeşitli paydaşlarla bir araya geliyorum. Birlikte halkımızın için çözüm yollarını masaya yatırıyoruz." dedi.

Kılıçdaroğlu, şöyle devam etti:

"Şu çok açık ki saray iktidarı, tümünden aklını yitirmiş durumda ve ülkeyi hızla uçuruma sürüklemektedir. Merkez Bankası müdürü şahsım Erdoğan, son hamleleriyle Türk Lira'mızın değerini hiç etmeye, devam ediyor. Dolar 11 liranın üzerine çıktı. Daha da nereye çıkacağını kimse bilmiyor. Ama bu duruma alışmayacağız. Biz saraydan artık durmasını istiyoruz, sadece durmasını. Bu saray ve şahsım iktidarı belli ki ülkeyi de halkımızı da gözden çıkarmış. İşte bu yüzden bizlere büyük bir sorumluluk düşüyor.

Bunun da farkındayız. Enerji konusunda verdiğimiz mücadelenin yanına yeni bir cephe açacağımı ifade etmiştim, gıda mücadelesi. Türkiye'de 14 milyon asgari ücretli açlık sınırının altında yaşıyor. 7 milyon 587 bin 123 kişinin aylık geliri asgari ücretin üçte biri. Her geçen gün çocuklarımız daha büyük bir açlığa ve sefaletle sürükleniyor."

İşte bu nedenle kara kış şartlarında en hayati konuların başında gıdaya erişimin geldiğini dile getiren Kılıçdaroğlu, kent yoksulluğunun bu denli derinleştiği, köylünün, çiftçinin can çektiği bir dönemde iktidarın attığı her adımın insan onuruna yakışmayacak durumlara yol açtığını ileri sürdü.

Türk Lirası'nın döviz karşısında değer kaybetmesi ve artan maliyetler nedeniyle en temel gıda ürünlerine peş peşe zamlar yağdığını vurgulayan Kemal Kılıçdaroğlu, "Saray iktidarının güdümünde hareket eden TÜİK'in verilerine baktığımızda bile durum içler acısı." dedi.

Geçen yıldan bu yana karnabaharın yüzde 124, patatesin yüzde 69, tavuk etinin yüzde 68, domatesin yüzde 62, ayçiçek yağının ise 60 zamlandığını aktaran Kılıçdaroğlu, un fiyatının ise yüzde 122 zamlanarak, bazı illerde 50 kiloluk un fiyatlarının 300 lirayı geçtiğini anlattı.

İnsanların ekmek alırken bile iki kez düşünmek zorunda kaldıklarını belirten Kılıçdaroğlu, bebek mamasının bile son bir yılda yüzde 114 zamlandığını söyledi.

"Aç bebeklerin göz yaşının vebali çok ağırdır" diyen Kılıçdaroğlu, üreticinin ve çiftçinin bitap durumda olduğunu iddia etti.

"Üretim azaldıkça fiyatlar da ucu açık bir şekilde artmaya devam ediyor"

Haciz gelmiş veya gelmek üzere olan çiftçi sayısının 100 bini geçtiğini ileri süren Kılıçdaroğlu, "Çiftçi bu haldeyken üretim gittikçe azalıyor, içerdeki üretim azaldıkça fiyatlar da ucu açık bir şekilde artmaya devam ediyor." açıklamasını yaptı.

Ülkenin bu halini kendisinin kabul etmediğini, halkın da bunu asla istemediğini aktaran Kemal Kılıçdaroğlu, tüm bu şartlar nedeniyle tıpkı enerji sektörü paydaşlarını davet ettiği gibi bu sefer de gıda sektörü temsilcilerini davet ettiğini ve onlarla konuştuklarını söyledi.

Gıda üreticileri, perakendecileri ve sektör birlikleri ile bir çalışma toplantısı gerçekleştirdiğini anlatan Kılıçdaroğlu, onları ve sıkıntılarını dinlediğini ayrıca kendi görüşlerini de paylaştığını kaydetti.

Bu istişarenin ardından buradan bir çağrı yaptığını dile getiren Kılıçdaroğlu, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"O şahsa açık ve net bir sesleniyorum, bu sesi duymasını istiyorum. Gereğini yaparsa buradan siyasi puan alacağını o da biliyor, ben de biliyorum. İnanın hiç umurumda değil, yeter ki insanımızın onuru, haysiyeti daha fazla zedelenmesin. Daha önce ifade etmiştim yine ifade edeyim, Kara Kış Fonu'nu hemen kur. Vatandaşlarımıza kış aylarında destek ver. Halkımızın mutfağındaki yangını hafifletmek için şu sayacağım 6 maddenin derhal uygulanmasını talep ediyorum. Bir, Ziraat Bankası kuruluş amacına uygun olarak hareket ederek çiftçiye derhal 3 ay geri ödemesiz ve faizsiz kredi vermeli. İki, çiftçimizin su ve elektrik borçlarının faizi silinmeli ve geliri oranında yeniden yapılandırılmalı. Çiftçinin kullandığı elektrikte, KDV, TRT payı gibi ek kalemler tümüyle kaldırılmalı. Üç, bankalarda ve tarım kredi kooperatiflerinde takibe düşmüş çiftçilerimizin borçlarına gelen faizler derhal silinmeli. Kredilerin geri ödemeleri 6 ay ertelenmeli. Dört, tarımsal üretimde kullanılan mazotta KDV önümüzdeki 6 ay boyunca kaldırılmalı ayrıca en son açıklanan tarımsal girdi destekleri en az iki katına çıkarılmalı. Beş, tüketiciye nefes aldırabilmek için gıda ürünlerinin çoğunda uygulanan yüzde 8'lik KDV önümüzdeki 6 ay boyunca sıfırlanmalı. Altı, CHP'li belediyelerimizin pek çoğu kooperatiflerle iş birliği yaparak ucuz ve kaliteli gıdaya erişim sağlayan imkanlar sunuyor. Kara kışta bunu hızlıca yaygınlaştıracğıız. Hangi partili olursa olsun tüm belediyelerde de bu uygulama hayata geçirilmeli. Saraydan derhal bu talimatları vermesini istiyorum. Açıkça söylüyorum, bu milleti kaderine terk etme ve bu adımları at."

Marketlerden de bir talebi olduğunu dile getiren Kemal Kılıçdaroğlu, sayacağı 10 temel ürüne kış boyunca oluşacak enflasyon zamlarını yansıtmamalarını, mecbur kalmaları durumunda ise enflasyonun altında yansıtmalarını istedi.

Kemal Kılıçdaroğlu, şunları kaydetti:

"Evet, açıkça sizlerden yani marketlerden talebim bazı ürünlerde zarar etmeyi göze alın. Ama şunu kesin bir şekilde taahhüt ediyorum, iktidara geldiğimizde bu zararlarınızı kesinlikle tazmin edeceğiz. Zamdan muaf tutmanızı istediğim 10 hayatta kalma ürününü şöyle ifade ediyorum; un, yağ, süt, bulgur, makarna, mercimek, yumurta, peynir, tuz ve her ay bir çeşit sebze. Bu ürünlere zam yapmayın, az önce söylediğim gibi, iktidara gelir gelmez bu süreçte oluşan tüm zararlarınızı kesinlikle hızlıca telafi edeceğiz. Ayrıca bu 10 kalem ürün için tüm zincir marketlerin üst düzey yöneticilerine bir mektup göndereceğim. Bu bir dayanışma çağrısıdır. Bu fedakarlığınızı telafi edeceğimize söz veriyorum, bir kez daha ifade etmek isterim. Halkımız müsterih olsun. İnsanımızın temel gıdadan mahrum kalmasına asla müsaade etmeyeceğim, bunu önlemek için bütün yolları deneyeceğim. Eğer irade varsa, yol da vardır. Bu ülkenin makus talihini kırmaya bizim irademiz var. Bunu da herkes böyle bilsin, özellikle saraydaki."

Kur ve enflasyon ücretlere nasıl yansiyacak?

Şeref OĞUZ

22 Kasım 2021 Pazartesi

Dolar, adeta **zincirlerinden boşalmışçasına** tırmanıyor. Yılbaşından bu yana **%51**, aybaşından bu yana **%16,9** değer kazandı. Tersinden okursak **Türk Lirası sadece bu yıl içinde dolara karşı %51 değersizleşti**. Bu **kur kaosu** neleri ifade ediyor, göz gezdirelim...

Dolar kurundaki bu tırmanış neleri ifade ediyor? **1-Dolarizasyonun arttığını** gösteriyor. **2-Enflasyonun yükseleceğini** gösteriyor. **3-Kredi risk priminin yüksek seyrettiğine** işaret ediyor. **4-Maliyetlerin artacağını** belirtiyor. **5-Kur riski almak istemeyenlerin arttığını** gösteriyor.

Kur artışı ve enflasyon ücretleri eritecek

Hayat pahalılaşıırken çalışanlar **fiyatların peşinden yetişme** gayretinde... Zira evden çıkıp markete gitme mesafesinde fiyatlar değişebiliyor. Enflasyondaki yükselişle birlikte yurt içi **kurumların zam politikaları** da farklılaşmaya başlayacak.

Çalışanlar için zorlu dönem

Son dönemde enflasyon ve kurlarda yaşanan gelişmeler sonrası **yurt içi kurumların** yıl sonu zam politikaları, **sıkışmalarına** neden oluyor. Salgın dönemi yeni atlatılmışken şimdi çalışan ücretleri en büyük sorun. Bir de **işsizlik** var ki büyümenin yansımadığı işsiz **insanlarımızı unuttuk** bile...

İKİ SORU İKİ CEVAP

1-Çalışanın gelir kaybı nasıl telafi edilir?

Enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde çalışanlar gelir kayıplarını ancak ücret zamlarıyla telafi edebilirler. Bu da geçicidir zira enflasyon sebebiyle etiketler tırmanacağından rahatlama geçici olur.

2-Çalışanlar böyle bir durumda haklarını nasıl arar?

Sendikalařma ile... Ancak sendikaların etkinliği azalmış, sendikasızlaştırma hızlanmış ve çalışma barışı bozulmaya yüz tutmuşsa, bu da bir çözüm olamayacak.

13 MİLYON ÜCRETLİ ALIřAN ZAM BEKLEYECEK

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ücretli çalışan sayısı **13 milyon 885 bin** kişi. Ücretli alışanların alt detaylarına bakıldığında; **sanayide** 4,7 milyon, **inşaatta** 1,5 milyon ve **ticaret ve hizmet** sektöründe 7,6 milyon kişi var. Sanayide alışanların 4,4 milyonu **imalat** sanayiinde...

Neler yaşanabilir? **1**-Kriz bahanesiyle işten çıkarmalar artabilir. **2**-Ücretsiz izinler çoğalabilir. **3**-Enflasyon farkı zam olarak gösterilebilir. **4**-Asgari ücretin olası yüksek artışını bahane edip kayıtdışı istihdam tırmanabilir.

Yeşil ve dijital dönüşüme münasebetsiz bir vakitte yakalandık

Güven SAK

22 Kasım 2021 Pazartesi

Dünya hâli işte böyle... Kimse “Aman bu yeşil ve dijital dönüşüm sürecini Türkler için kolaylaştıralım, gariplere zor gelmesin.”, diye özel olarak düşünmüyor. Nasıl intibak edeceğimizi önce bizim düşünmemiz lazım. Ama Türkiye lay lay lom... Yeşil ve dijital dönüşüm sürecine pek münasebetsiz bir zamanda yakalandık. İşimiz artık katmerli zor.

İşimiz zor diye düşünürken, aklımda önce Türkiye'nin dünyadan bihaber olması ve derin hazırlıksızlığı vardı doğrusu. Bir idarenin yaptığını ötekinin bilmediği bir keşmekeş içinde kapsamlı bir dönüşüm programı yürütmek zaten zordu. Ankara daha hadisenin farkına varacak, intibak patikası tasarlayacak, finansmanı ayarlayacak ve harekete geçecek diyordum. Ölme eşeğim ölme, bahar gelecek, çayır çimen ortalığı kaplayacak, ben seni çayıra salacağım, bak o vakit nasıl doycaksın. Şunun şurasında kaldı bir altı ay sık dişini gibi bir nevi. Şimdi hadise artık iyice kontrolden çıktı.

Türk Lirası son üç ayda Afgan lirasına karşı yüzde 18 değer kaybetti

Geçen hafta ekonomi politikası açısından “Akıldışının Bayram Haftası”ydı ve dönüşüm sürecine ilişkin zorluğumuz katmerlendi. Kutlamalar, Sayın Cumhurbaşkanımızın AK Parti Grup Toplantısı konuşması ile başladı. Derken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) manasız bir biçimde faizi yüz baz puan indirdi. Hadise o kadar manasızdı ki; bankanın faiz indirim açıklamasını okuyanların hiçbiri ne istendiğini anlamadı. Akıldışının bayram haftasında saçmanın şahikasıydı. Kutlama süreci açısından bakarsanız başarılı buldum doğrusu.

Benim en çok dikkatimi çeken, Afgan lirası Afgani'nin Türk Lirası'na karşı değer kazanması oldu doğrusu. Hâlbuki 15 Ağustos'tan bu yana Afganistan bir siyasi kaosun içinde. Afganistan'ın seçilmiş Cumhurbaşkanı Eşref Gani, Amerikan askerleri ile birlikte ülkeyi terk etti. Ordu dağıldı. Ülkede Taliban geçici hükümeti kuruldu.

Ancak kimse Taliban'la doğrudan işbirliği içinde olmak istemiyor. Yaptırımlar devrede. Ülkenin nereye doğru gideceği hâlen tam belli değil.

İşte bütün bu şerait içinde, 17 Ağustos'ta 100 lira ile yaklaşık 1018 Afgani alabiliyordunuz. Şimdi 100 lira verdiğinizde 831 Afgani alabiliyorsunuz yalnızca. Nedir? Türk Lirası Afgan Lirası Afgani'ye karşı yüzde 18 değer kaybetti. Aynı dönemde Türk Lirası Amerikan Doları karşısında yüzde 33 değer kaybetti zaten. 17 Ağustos'ta 1 Amerikan Doları almak için 8,43 Türk Lirası veriyorduk. Şimdi 1 Amerikan Doları almak için 11,23 Türk Lirası ödemek gerekiyor. Ne diyeyim? Yalnızca üç ay içinde... Yok artık!

Sermaye yoğun iktisadi transformasyon kolay olmayacak

Yeşil ve dijital dönüşüm sermaye yoğun bir iktisadi transformasyon demek. Yoğun sabit sermaye yatırımları gerektiren bir dönüşüm sürecini iyi yönetmemiz gerekiyor. Türkiye gibi tasarruf açığı olan bir ülkenin bu dönüşümü gerçekleştirebilmek için yoğun yabancı sermaye yatırımına ihtiyacı var.

Ama aynı 2001 yılındaki gibi, şu anda Türkiye'ye net yabancı sermaye girişleri negatif. Mevcut yabancı doğrudan sermaye yatırımlarından yabancıların Türkiye'de gayrimenkul alımlarını ve Türklerin yurtdışına doğrudan yatırımlarını çıkartın, 2002'den beri ilk kez yine negatif bir rakama ulaşıyorsunuz.

Neden böyle? Dan Ariely, bize “akıldışı ama öngörülebilir” olanı anlatmıştı. İnsan davranışlarını yorumlayarak, insani olanı nasıl kavramamız gerektiğini, nasıl bir iletişim stratejisinin doğru olabileceğini anlamamızı sağlamış ve davranışsal iktisadın ne olduğunu bize öğretmişti. Türkiye’de olup biten ise “akıldışı ve öngörülemez”. Öyle işte. O nedenle de kimse risk almak istemiyor. Hem yerli hem de yabancı yatırımcılar.

22.11.2021

Hadiseye iyi tarafından bakarsanız, Türk sermayesi küreselleşiyor. Kötü olan ise ortada. Türkiye'nin yeşil mutabakata intibakı uzun sürecektir. Uzun süreceği için de Türkler için değişim ani ve sancılı olacak. Hazırlıksız yakalanacağız Atlantik'in iki yakasında şekillenmekte olan yenisidünya düzenine. Kötü işte.

Ne demişler? Az gittik, uz gittik, dere tepe düz gittik, sonra bir baktık ki bir arpa boyu yol gitmiş ve başladığımız yere dönmüşüz.

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu'nun İmamoğlu stratejisi

22 Kasım 2021

Bahçeli ile Akşener arasında köprülerin atılmasına neden olan sürecin başlangıç noktası MHP liderinin, “Hanımefendi biraz dinlenecek” çıkışı olmuştu.

O günden itibaren Akşener ile MHP'nin arası daha çok açıldı. Bugün ise siyasette MHP ile İYİ Parti diye iki ayrı parti var.

Muharrem İnce ile Kılıçdaroğlu'nun arasını açan ise, seçimlerden sonra eşleriyle birlikte baş başa yedikleri yemek olmuştu.

Muharrem İnce, Kılıçdaroğlu'ndan partinin başından çekilmesini ve doğal lider olmasını istemişti. **Kılıçdaroğlu** ise eşinin yanında yapılan bu teklifi hakaret olarak kabul etmiş, **Muharrem İnce**'ye karşı kılıcını çekmişti. **Muharrem İnce**'nin Memleket Partisi ile sonuçlanacak olan yürüyüşü, o yemekte başlamıştı.

1977 seçimlerinde CHP yüzde 42 oranında oy alınca **Ecevit**, çevre sokaktaki CHP Genel Merkezi'nin balkonuna çıkıp heyecanla bekleyen kitlelere seçim zaferini ilan etmişti. CHP'liler konvoylar oluşturup zafer turu atarken Güniz Sokak'tan geçip tam **Demirel**'in evinin önüne geldiklerinde, koro halinde **“Fincanı taştan oyarlar”** türküsünü söylemişlerdi.

Demirel ise yüzde 42 ile CHP tarihinin en yüksek oy oranına ulaşp 213 milletvekili çıkaran **Ecevit**'in kurduğu hükümetin güvenoyu almasını engellemişti. Böylece asıl türküyü **Demirel** söylemişti.

SEÇTİRMEME OYUNU

Bu tür kılcal çatlamaların siyasette büyük sonuçlar doğurduğunu anlatmak için bunları yazdım. 2023 seçimlerine giderken Millet İttifakı liderleri müthiş bir strateji savaşı veriyorlar. Mutlaka bir isim vermek gerekirse, **“seçtirmeme oyunu”** oynuyorlar.

KILIÇDAROĞLU'NUN STRATEJİSİ

Kemal Kılıçdaroğlu, Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı cumhurbaşkanı adayı yaptırmama stratejisi izliyor. **Kılıçdaroğlu** yayına her çıktığında **Ekrem İmamoğlu** ile **Mansur Yavaş**'ın cumhurbaşkanı adaylığı soruluyor. O da “**Ankara ve İstanbul'da Belediye Meclisleri'nde çoğunluk değiliz. Belediye başkanlarımız aday olursa AK Parti onların yerine belediye başkanını seçer**” diyor.

Mansur Yavaş, bu tartışmanın kendisini yıpratacağını görüp kenara çekildi ancak **Ekrem İmamoğlu**'nun bunu inandırıcı bulmadığı, kendisinin önünü kesmek için üretilmiş bir gerekçe olarak gördüğü ifade ediliyor.

POPSTAR KİM?

Kılıçdaroğlu, kendisi cumhurbaşkanı adayı olmak istiyor. Ancak **Kılıçdaroğlu** aday olursa kazanamaz, **İmamoğlu** aday olursa kazanma ihtimali daha güçlü şeklindeki değerlendirmelerden de rahatsız oluyor. “**Cumhurbaşkanını bir kişiye endekslemek yanlış olur**” diyor. Toplumun beklentisi hatırlatıldığında ise “**Toplum bir popstar bekler**” diye karşılık veriyor. Şundan eminim, **Ekrem İmamoğlu**'na ilişkin soruların dozu artarsa **Kılıçdaroğlu** sonunda, “**Adı Ekrem soyadı İmamoğlu olan kişi cumhurbaşkanı adayı olamaz**” deyip işin içinden çıkacak. O kadar kızmış durumda.

Bu arada **Zafer Şahin**, Milliyet'deki köşesinde **Kılıçdaroğlu**'nun **Ekrem İmamoğlu**'ndan “**bizim Tarkan**” diye söz ettiğini yazmıştı. **Kılıçdaroğlu** “**Popstar**” tanımıyla onu doğruladı. Bakalım “**bizim Tarkan**” ne yapacak?

MERAL AKŞENER'İN TAKTİĞİ

Meral Akşener ise cumhurbaşkanlığı denklemini yeniden kuran bir strateji izliyor. Cumhurbaşkanlığının en güçlü adaylarından biri olmasına rağmen cumhurbaşkanı adayı olmadığını, başbakanlığa talip olduğunu açıkladı. Başbakanlık diye bir makam yok ama **Akşener** kendini ateş hattının dışına çekti.

Ancak **Akşener**, kendisi aday olmasa da kimin cumhurbaşkanı adayı olacağını belirlemek istiyor. 2018 seçimlerinde **Abdullah Gül**'ün ortak adaylığını engellemiştir. Altın hisse yine **Akşener**'in elinde. “**İkinci Fatih**” ifadesi ve yüzünde “**Rabbi Yessir**” gördüğünü söylemekle **Ekrem İmamoğlu**'na tarihi bir destek attı. **Akşener**'in, **Kılıçdaroğlu**'nun seçilme şansını zayıf gördüğünü ifade ediliyor.

TEMEL KARAMOLLAOĞLU ARAYIŞTA

Saadet Partisi Genel Başkanı **Temel Karamollaoğlu** ise **Kemal Kılıçdaroğlu** ve **Meral Akşener**'in parti liderleri olması nedeniyle cumhurbaşkanı adayı olduğu takdirde seçilemeyeceklerini söyledi. **Karamollaoğlu**, geçen seçimde **Abdullah Gül**'ün ortak adaylığını savunmuştu. **Karamollaoğlu**, 10 gün

içinde **Abdullah Gül**'le görüşeceğini söylemişti. **Karamollaoğlu**, muhafazakâr kesimden ve Kürtlerden oy alabilmesi için **Abdullah Gül** ya da o profilde bir ismin ortak aday olması tezini savunuyor.

İMAMOĞLU NE YAPAR?

Ekrem İmamoğlu ise **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun adaylığına karşı. O, aslında kendisi dışındaki herkesin adaylığına karşı. **Kılıçdaroğlu**'nun kazanamayacağı tezini işliyor. HDP ve İYİ Parti desteği ve ABD'nin teşviki ile masadan kendi isminin çıkacağını düşünüyor. “**Erdoğan karşısında kazanacak aday kim?**” denildiğinde şansının güçlü olduğuna inanıyor. Ama **Kılıçdaroğlu** engelini de bir türlü aşamıyor. Gün gelir **İmamoğlu** da Hannibal gibi “**ya yeni bir yol bulur ya da yeni bir yol açar**”, siyaset bunun örnekleriyle dolu.

2023 STRATEJİSİ

2023 cumhurbaşkanlığı seçimine giderken muhalefet cephesinden bir tablo ortaya koymaya çalıştım. Muhalefetin stratejisi şunu cumhurbaşkanı seçtirelim çabası üzerinden değil, her liderin “**diğerinin adayını seçtirmeme oyunu**” üzerine kurulu.

O ÇALIŞMAYI 2018'DE ŞENTOP YAPTIRMIS

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Saadet Partisi Genel Başkanı **Temel Karamollaoğlu** ile görüşmesinde, “**50 artı 1'le kendimizi fazla bağlamışız**” sözleri üzerine 50 artı 1 konusu yeniden gündeme gelmişti.

Buna rağmen AK Parti'nin 50 artı 1'i değiştirmek için bir çalışması olmadığını, MHP lideri **Bahçeli**'nin 50 artı 1'i Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin “**mihveri**” yani merkezi olarak gördüğünü yazmıştım. Ayrıca 50 artı 1'in değişmesi konusunda Anayasa değişikliği gerektiği için iktidarın böyle bir gücünün bulunmadığını ifade etmiş, bunun seçim sürecinde bir zafiyet olarak anlaşılabileceğinin de altını çizmiştim. AK Parti'nin önemli hukukçularından **Ali Özkaya**, 50 artı 1 tartışmasına önemli bir boyut getirmiş, Meclis Araştırma Hizmetleri'nin yaptığı bir çalışmayı paylaşmıştı. Bazı haber kanallarında sanki AK Parti 50 artı 1'i değiştirmek için çalışma yapıyor gibi bir hava oluşturulmaya çalışıldı. Oysa o çalışmayı 2018 yılında Meclis Başkanı **Mustafa Şentop** yaptırmış. Meclis Başkanı'nın yaptırdığı çalışmalardan milletvekilleri de yararlanabiliyor.

NEDEN DÜŞÜNÜLMEDİ

Tabii bu durumda “**Madem başkanlık ya da yarı-başkanlık sistemi ile yönetilen ülkelerin önemli bir kısmında tek turlu seçim yapılıyor, madem en çok oy alan aday seçiliyor, ortalama yüzde 35-40'la başkan seçiliyorsa bizim sistem kurulurken bu niye dikkate alınmadı?**” diye sorulursa haklı bir soru der, başka bir şey demem.

İbrahim Kahveci

300 milyarı kimler kazandı?

Havadan para nasıl kazanılır dersanız en güzel örneğini 128 milyar dolar satışından görebiliriz. 2019 yılı başından başlayıp 2020 yılında devam eden bu örtülü döviz satışı, yaklaşık olarak 6,30 TL fiyat karşılığına geliyor.

Evet, 128 milyar dolar ortalama 6,30 civarı bir kurdan satıldı.

Bu satışın ise yine yaklaşık olarak 70 milyar doları ülke içinde yabancı para mevduatlarında artışla ortaya çıktı. Geri kalan kısım ise yabancılardan Türkiye'den çıkışta aldıkları döviz olarak kayıtlara geçti.

Ya da şöyle izah edelim: Yabancı yatırımcılar Türkiye'den yatırımlarını çekerken (Başkanlık sistemi sonrası) ucuza döviz buldular ve ülkemizi terk ettiler. Yabancılara bu fırsatı kim, neden verdi sorusu çokça tartışıldı.

Bugün içeriye geri dönelim. **128 milyar doların yaklaşık 70 milyar dolarlık kısmını yurttan kimler aldı?**

Düşünsenize... daha iki yıl önce 6,30 kurdan aldığınız **70 milyar dolar karşılığında şu anda tam 300 milyar lira kar etmiş durumdasınız.**

Ya da bir başka ifade ile söyleyelim: Son iki yılda 128 milyar dolar satışından döviz alan alanlar yüzde 80 civarı bir kâr edip kasalarına koymuş oldular?

Sadece iki yılda yüzde 80 kâr veya 440 milyar lira karşılığı alınan dolarlardan 300 milyar lira kâr...

Konunun uzmanı ekonomistler hesaplamalarında sadece Mart 2019'da (yerel seçimler sırasında) 17 milyar doların 5,40 ortalama satıldığını açıklamıştı. Bunu şu şekilde izah edelim: Yaklaşık 2,5 yıl önce Merkez Bankası'nın kamu bankaları eliyle örtülü döviz satışından ilk alanlar bugün yüzde 100'ün üzerinde bir kâr kasalarına koydular.

Mart 2019 seçimleri esnasında satılan 17 milyar doların TL karşılığı 92 milyar lira ederken, bugün bu döviz 187 milyar liraya alabiliyoruz. Veya 2,5 yıl önce 92 milyar liraya 128 milyar dolarlık satışın ilk büyük pastasını alanlar, bugün o dövizlerini 187 milyar lira karşılığında satabiliyorlar.

MERKEZ YÜKSEK KUR İSTİYOR

Daha 2,5 yıl önce kurlar yükselmesin diye ülkenin birikmiş döviz rezervlerini de satan Merkez Bankası, bugün ise tam tersi şekilde yüksek kur politikası güdüyor. Başkan Kavcıoğlu'nun açıklamalarına bakılacak olursa, **kur artışı cari işlemleri dengeleyecek ve bu şekilde kurlar bir süre sonra duracaktır.**

Ama burada ilk aşama yükselen kurlara bağlı bir politik tercihi gözler önüne seriyor.

Acaba Merkez Bankası sadece cari işlemler için mi kur artışını destekler nitelikte konuşuyor ve buna bağlı faiz indirimleri gerçekleştiriyor? Bunun cevabını elbette bilemiyoruz.

Lakin sonuç olarak 2019 başında başlayıp 2020 yılında da sürdürülen kur artışını önleme amaçlı 128 milyar dolar satışının, bugün tam tersi söylem ve eylem içerisinde yönetim anlayışı söz konusudur.

O zaman 128 milyar doları neden sattık...

128 milyar dolar satışından kim veya kimler 300 milyar liranın üzerinde kâr etti. Bu kârı sağlamak için neden Merkez yeni bir politik söylem geliştirdi?

HAZİNE GARANTİLİ MÜTEAHHİTLER

Kurlar yükseldiğinde sadece 128 milyar dolardan alanlar kâr etmedi. Hatta daha büyük bir kârı Hazine Garantili Müteahhitler de etmiş durumda.

Bugün yaklaşık olarak 160 milyar doları aşan Hazine garantimiz bulunuyor. Bu müteahhitlerin fiyatları dolar ve euro üzerinden temin edildi. Hatta bazı projeleri dolar ve euro enflasyonu üzerinden de artıyor. Mesela Osmangazi Köprüsü 35 dolar üzerinden ihale edilmişti ama şimdi 46 dolara ulaştı.

Garantileri dolar ve euro ile olan bu 5-10 müteahhidin sadece son MB Başkanlık değişiminden elde ettikleri kazanç 600 milyar lirayı aştı bile.

Naci Ağbal koltuktan alındığında 1 dolar 7,28 TL ederken, bugün 1 dolar 11,20 TL karşılık buluyor. İşte bu farkın 160 milyar dolar üzerinden hesaplandığında ortaya çıkan karı 624 milyar TL etmektedir.

22.11.2021

Acaba Merkez neden ve ısrarla kurları yükseltici politika izliyor diye kendimize sorduğumuzda yukarıdaki seçenekleri de akıl süzgecinden geçirmemiz gerekiyor. Aksi halde 19 yılda aklına gelmeyen politikayı AK Parti şimdi mi keşfetti?

Sizce...

Oğuz Demir

Görünen köy!

Son günlerde sıkça gündeme gelen bir konu var. Elindeki mal miktarı kısıtlı olan perakendecilerin tüm tüketicilere ulaşmak için **kısıtlı satış yöntemini kullanmaya başladığı** konuşuluyor. Yani markete gittiğimizde **bazı malları bize izin verilen miktar kadar** almamız söz konusu.

Şeker ile başlayan bu uygulamanın ayçiçek yağına da uygulanması ihtimalinden bahsediliyor. Hatta bazı marketlerde uygulamaya ilişkin fotoğraflar da sosyal medyada sık sık karşımıza çıkıyor.

Bu meselenin temelde bir boyutu üretimde yaşanan daralmayla ilgili. TÜİK'in **25 Ekim 2021'de yayınladığı tahmin verilerinden de anlaşılacağı üzere** durum sıkıntılı.

TÜİK tahminlerine göre **bir önceki yıla göre buğday üretimi yüzde 13,9 oranında azalarak yaklaşık 17,7 milyon ton, arpa üretimi yüzde 30,7 oranında azalarak yaklaşık 5,8 milyon ton, çavdar üretimi yüzde 32,4 oranında azalarak 200 bin ton, yulaf üretimi yüzde 9,1 oranında azalarak 286 bin ton** olacak.

Toplamda tahıl üretiminde **yüzde 15'lik bir daralmadan** bahsediyoruz.

Baklagillerde de durum farklı değil. **Nohut üretim miktarının bir önceki yıla göre yüzde 24,6, kırmızı mercimek üretiminin yüzde 30 daralması** bekleniyor.

Şeker pancarında da **daralmanın yüzde 15'e ulaşması** bekleniyor.

Bu kadar kötü haberin içinde bir iyi haber ise **ayçiçek üretiminde yüzde 15,6 üretim artışı** beklenmesi.

Sebzelerde ise **üretimin toplamda yüzde 0,2 azalacağı** öngörülüyor.

Bu yıl gıda fiyatlarını bu kadar konuşmamızın ana nedenlerinden birinin **üretimdeki bu daralma olduğunu** söylememiz mümkün. Gıda talebinin aynı şekilde devam ettiği bir dönemde tarımsal üretimdeki bu daralma fiyatları artırıyor.

Peki bu daralmaya ne neden oluyor?

Birinci cevap elbette ki **kuraklık**. Ancak kuraklık bir anda ortaya çıkmış bir durum değil. Tüm dünyada iklim sorunu her geçen yıl etkisini arttırsa da her şeyi sadece bir yılda değiştirmiş olması zor.

Biraz daha geriyle 2015 yılındaki üretimle karşılaştırdığınızda da kırmızı mercimek üretimi hariç hepsinde kısmen daha fazla üretim yapıldığını görmek mümkün. Yani iklim etkileri önemli ama bunun ötesinde üretimin daralmasına etkili olan başka faktörler de var.

Bunların başında ise **çiftçinin gelir ve gider dengesindeki bozulma** geliyor.

Tarımsal üretimde kullanılan tohum, ilaç ve gübre gibi önemli girdilerin çoğu ithal. Bu girdilerin maliyetleri **döviz kurlarına bağlı olarak sürekli öngörülemez** bir şekilde artıyor. 2018 yılından bu yana bu artış çok daha hızlanmış bir şekilde devam ediyor. Enerji maliyetlerindeki artışı da bu kalemlerin yanına ekleyelim. Mazot, sulamada kullanılan elektrik vs. maliyetleri artan diğer kalemler.

Nitekim TÜİK'in son açıkladığı verilere göre 2021 yılı Eylül ayında **tarımsal girdi maliyetleri bir önceki aya göre yüzde 1,56 ve bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 27,79 artmış**. Önümüzdeki aylarda kurdaki artışın etkisiyle buradaki maliyet artışlarının **yüzde 30'ların üzerine çıkması** ise neredeyse garanti.

Üreticinin ürettiği üründen **elde ettiği gelir ise gıda tedarik zincirindeki anormallikler nedeniyle maliyetlerdeki artış hızının yanında oldukça sınırlı**. Zaten birçok köyde **çiftçinin ana gelir kalemi tarımsal üretim olmaktan çıkmış** durumda. Köylerdeki nüfusun yaşlanması ile **emekli aylığı bağlanan üretici sayısındaki artış da** önemli bir faktör.

Elbette ki burada sorun emekli aylığı bağlanmasında değil.

Ancak üreticinin yaş ortalaması yükseldikçe gelirin kompozisyonu da önemli hale geliyor.

Tarımsal üretimin getirisinin düşmesi, zahmetinin yüksek olması üreticiyi de üretimden uzaklaştırıyor.

Bütün bunlara ek olarak fiyat dalgalanmaları da üretimde planlamayı zorlaştırıyor. Sert fiyat artışları görülen ürünlerde üretimin takip eden sene artışı fiyatlarda sert düşüşlere neden oluyor. Ya da tam tersini gözlemliyoruz.

Bu süreçte üreticinin organize bir şekilde hareket edeceği, bu planlamayı yapacak yapıların işlevsizleşmesi de her şeyi daha zor hale getiriyor.

Anlayacağınız bizi **tarımsal üretim miktarına bağlı olarak gıda arzında zor zamanlar, yüksek fiyatlar** beklemeye devam ediyor.

22.11.2021

En azından maliyetlerdeki artışı engelleyemezsek bugünleri aramamız, marketlerde kuyrukta beklememiz, kotalı ürün almak zorunda kalmamız hayatımızın bir gerçeği haline dönüşecek.

Görünen köy bu...

22 Kasım 2021, Pazartesi

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Çarpıcı bir deney

2023'te Türk seçmeni bir kez daha sandık başına gidip meşru yönetimi belirleyecek. Ancak 2023'e uzanan yolda kafalar o kadar karışık ki kimin ne istediği ve kimin neden korktuğu anlaşılmıyor. Örneğin Kılıçdaroğlu Cumhuriyet Halk Partisi kurultayını 2023 sonrasına erteledi. Demek ki parti içinde kopacak kavgadan çok ürküyor. Bunun yanında 2023 sonrasında sistem değişikliği önerileri de herhalde gündeme gelecek. Yani başkanlık sisteminden parlamenter sisteme geçiş gibi.

Bütün bu söylediklerimizin arasında Cumhur İttifakı ve özellikle Cumhurbaşkanı Erdoğan çok sakin. Belli ki kendilerine güveniyorlar. Bir zafer daha gelecek diye hiç endişe etmiyorlar.

Ancak durum herkes için öyle değil. Acaba mümkün olsa 2023'ü farklı nedenlerle bekleyenleri bir araya toptasak, bunların arasında ideolojik nedenlerle, kişisel sebeplerle, çeşitli huysuzluklarla ve karışık uyumsuzluklarla Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan nefret edenler de var.

Diyorum ki bütün bu isimleri bir araya toplayabilsek ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'a karşı olan kitleleri de bir kente sığdırabilsek, sonra da sıralayacağım bu isimleri söz konusu kitlelerle buluşturup tam olarak ne istediklerini bir anlayabilsek. Bu isimlerin bazılarını hatırlayalım:

Fethullah Gülen, Abdullah Öcalan, Abdullah Gül, Ahmet Davutoğlu, Ali Babacan, Selahattin Demirtaş, Kemal Kılıçdaroğlu, Meral Akşener...

Bu isimler de her biri aynı meydana çıkıp Erdoğan'a karşı olan kitlelerden ne beklediklerini anlatsalar. Mesela Abdullah Öcalan ile Abdullah Gül aynı şeyi mi söylerlerdi? Veya Fetullah Gülen ile Meral Akşener hedef olarak farklı noktaları mı gösterirlerdi?

Tabii ki bu bir hayal ama demokrasiye ve çok sesliliğe öyle alıştık ki arada bir saçmaların savrulması bile hoşumuza gidiyor. Ne dersiniz?